

Za dochód w rozumieniu przepisów pomocy społecznej można uznać jedynie taki dochód, którym strona może realnie dysponować, bowiem przy dokonywaniu wykładni powyższych przepisów nie można zapominać, że dotyczą one pomocy udzielanej osobom i rodzinom znajdującym się w gorszej sytuacji materialnej.

wyrok WSA w Gdańsku z 15 marca 2018 roku, sygn. II SA/Gd 71/18, nieprawomocne

Przywołana teza została sformułowana w stanie faktycznym, w którym właściwy organ odmówił udzielenia świadczeń z zakresu pomocy społecznej w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby przekroczeniem kryterium nie było efektem doliczenia do dochodu umorzonych odsetek za zwłokę od zaległości w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Sąd nie podzielił takiego stanowiska, przyłączając się do poglądu zawartego w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 maja 2015 r. sygn. akt I OSK 2802/13, że definicja z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uznaje nie przychód należny za dany miesiąc, ale przychód z miesiąca, niezależnie od tytułu i źródła uzyskania. Przychód ten ma być uzyskany, co wskazuje na faktyczny aspekt sytuacji majątkowej strony. Rozwiązanie to podkreśla uzależnienie pomocy społecznej od faktycznego stanu majątkowego i faktycznych dochodów uzyskanych w danym okresie, nie zaś dochodów nominalnie należnych.

Sąd zauważył również, że przepis art. 8 ust. 11 ustawy, na podstawie którego organy dokonały rozliczenia kwoty umorzonej na 12 kolejnych miesięcy, ma treść następującą: "w przypadku uzyskania w ciągu 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku lub w okresie pobierania świadczenia z pomocy społecznej dochodu jednorazowego przekraczającego pięciokrotnie kwoty:

- 1) kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, w przypadku osoby samotnie gospodarującej,
- 2) kryterium dochodowego rodziny, w przypadku osoby w rodzinie

- kwotę tego dochodu rozlicza się w równych częściach na 12 kolejnych miesięcy, poczynając od miesiąca, w którym dochód został wypłacony".

Sąd podkreślił, że w przepisie tym mowa jest o dochodzie wypłaconym, co oznacza, że środki, od których zależy wysokość dochodu, mająca znaczenie dla uzyskania świadczeń z pomocy społecznej, muszą być dla strony realnie dostępne. Umorzenia odsetek za zwłokę od zaległości w podatku dochodowym nie można w żadnym wypadku uznać za sytuację, o jakiej mowa w art. 8 ust. 11 ustawy, czyli za „wypłacenie dochodu”.

Sąd w konkluzji stwierdził, że w przypadku odmiennego rozumienia omawianych regulacji osoba, która - upraszczając - została zwolniona z długu z powodu realnego braku środków na jego spłatę - nie mogłaby korzystać ze wsparcia przewidzianego dla osób o złej kondycji finansowej. Stoi to w sprzeczności z celem pomocy społecznej, który ma umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.